

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. I. De Existentia Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

PARS I.

DE DEO TUM IN SE, TUM IN OPERIBUS SUIS CONSIDERATO.

Tria potissimum capita Pars hæc prima complectetur, quorum primum de DEO, alterum de Angelis, tertium de Creatione Mundi seu Opere sex dierum ager.

CAPUT I.

DE DEO UNO ET TRINO.

El nomen variè apud varias gentes derivationem suam & originem sumpsit. Apud Hebræos, teste Tannero c. 4. l. du. 1. El à fortitudine vocatur, quasi per excellentiam fortis dicatur, utpote qui omnia potest, & cujus potentia ac voluntati nemo resistere potest. Apud Græcos, teste Gregorio Nazianzeno ho. 5. in Cant. ἀὐτὸς ὁ θεός, videre nomen accepit, eò quòd omnia videat, nihilque absconditum esse possit oculis ipsius. Apud Latinos Valerianus & alios dictus est DEVS, vel quia nihil illi latet; vel quòd det omnia; vel quòd de eo vel ab eo sint omnia. Apud Germanos Gott/ quasi Gut vocatur, ut putat Cassiodorus l. c. eò quòd per excellentiam bonus sit juxta illud Luc. 18. Nemo bonus, nisi solus Deus. Porro de hoc DEO sex præcipue à Theologis quæstiones moveri solent, videlicet de Existentiâ, de Essentia, de Natura, de Attributis, de Operationibus ad intra, & de Personalitatibus illius; de quibus præsertim hic per totidem articulos agetur.

ARTICULUS I.

De Existentiâ DEI.

De hac Quæritur 1. An demonstrari possit? R. Etsi Petrus de Aliaco, Joannes de Baspolis & alii apud Tannerum l. 2. c. 4. den. 3. negent, DEI existentiam demonstrari posse, eò quòd

quòd omnes rationes, quibus aliqui conantur ejus existentiam probare, facillè solvi queant; Contraria tamen sententia communis est omnibus aliis Theologis, uti ex sequenti quaestione clariùs patebit.

Q. 2. *Quomodo demonstrari possit existentia DEI?* R. 1. cum plerisque Theologis, eam saltem à posteriori demonstrari posse, uti S. Thomas q. 1. a. 3. quinque rationibus demonstrat, scilicet 1. Ex motu rerum naturalium, in quo deus aique ad unum primum mobile deveniendum est. 2. Ex subordinatione causarum efficientium, inter quas, ne processus in infinitum, aut mutua causalitas admitti debeat, deusque causa prima concedenda est. 3. Ex conditione & gradu rerum contingentium, quæ ab ente necessario oriri debent. 4. Ex vario gradu perfectionis, quæ in rebus creatis respectu: unde ens perfectissimum tandem admittendum est. 5. Ex ordinatione rerum ad finem, quam cum non possint habere entia rationis expertia, hoc ipso admitti debet ens summum intelligibile, quod eas ordinet ad finem. R. 2. Non desunt Recentiores quosdam Theologos, qui etiam à priori probentur eandem existentiam; nam 1. Antonius Percey p. 1. d. 1. c. 14. sequentibus duobus syllogismis eam probare conatur: *Nullum bonum est esse chymeram; sed ens carens omni defectu est bonum; ergo ens carens omni defectu non est chymera; sed de facto existit.* Item: *Si DEVS non existeret, esset necessitas hoc ipso foret DEVS.* 2. Martinus Esparza q. 2. d. 1. ex propositionibus æternæ veritatis hoc modo probare conatur: *Dantur propositiones æternæ veritatis (quales v. g. $2+2=4$) totum est majus sua parte: quodlibet est, vel non est; datur etiam ens simpliciter necessarium; quia veritas est pars entis, atque ad eò dari non posset, nisi etiam daretur ipsum ens, cujus est passio. Verùm hæc demonstrationes ab aliis recentioribus non omnino efficaces existimantur.*

Q. 3. *An existentia sit de essentia DEI?* R. Non desunt quidem aliquos, qui putaverint, eam non includi in conceptu formali, sed juxta nostrum modum concipiendi abesse posse ab essentia, perinde ac alia attributa; contrariam tamen sententiam uti communem, ita longè quoque veram esse; eò quòd DEVS sit Ens increatum, Ens à se, Ens nec

nam, & actus purus, quæ omnia prædicata concipi non possunt, si DEVS in potentia duntaxat, & non actu existens conciperetur.

Q. 4. An sit de fide, quòd probari naturaliter possit, DEVM creator? R. negativam quidem sententiam à Vasquezio; verum contrariam, quam Suar. Valent. & alii tenent, communiorem esse, eò quòd Scriptura Sap. 13. & alibi asserens, Creatorem ex Creaturis cognosci posse, debeat in sensu proprio, scilicet de Metaphysica demonstratione accipi.

ARTICULUS II.

De Essentia DEI.

Pro meliori intelligentia hujus tituli sciendum est, hæc duo Vocabula *Essentia* & *Natura* frequenter quidem pro eodem accipi, ab aliis tamen post S. Thomam communiter distinguuntur, ita ut Vocabulum *Essentia* accipiatur pro radice causarum perfectionum, & passionum, quæ in aliquo ente reperiuntur; Vocabulum *Natura* verò pro principio Operationum sumatur. Quà distinctione supposita

Q. 1. In quo prædicato *Essentia DEI* consistat? R. Varias esse in hac Controversia sententias; nam 1. aliqui cum Suarez & Molina eam in cumulo omnium perfectionum continent. 2. Alii cum Valquez & Arriaga in actu primo Intellectivi eam consistere putant. 3. Alii cum Esparza & recentioribus communiùs, eam in prædicato Aseitatis seu Entis à se sicam esse volunt, eò quòd hoc prædicatum videatur esse radix omnium aliarum perfectionum.

Q. 2. An *Essentia DEI* distinguatur ab *Attributis illius*? R. Realiter & identice non distinguuntur, uti communissima sententia Theologorum docet. Contra Gualterum quendam apud Tanner. q. 2. du. 2. n. 1. qui absolute voluit eam realiter strictè distinguuntur; & contra Scotum & ejus Asserentem, qui saltem minus strictè realiter, seu ex natura rei eandem ab *Attributis* distinguunt. Ratio autem communis sententia est, quia, si admitteretur realis distinctio, per eam tolleretur simplicitas DEI, neque unum prædicatum seu attributum de altero prædicari posset.